

Библейските събития са изпълнени с резки контрасти. Един от тях, свързан с рождествените събития, е между истинския цар и лъжецаря. Истинският - Иисус - се ражда в пещера, лъжецарят - Ирод - господства в двореца. Това не е легенда, а реална, конкретна и доста мрачна история. Когато за някого казват "жесток като Ирод", не трябва да мислим, че става дума само за новородените, убити във Витлеем по негова заповед.

Той подозира всички около себе си в съзаклятичество. Единственият човек, когото обича, е съпругата му Мариамна. Но тъй като тя е от династията на хасмонеите, която Ирод е свалил от власт, подозира и нея. Екзекутира я и след това едва не загубва ума си. Убива и няколко от синовете си, защото предполага, че искат трона му. Последното убийство е особено страшно и нелепо. Синът му е обвинен в съзаклятичество и предателство и е хвърлен в затвора. Тогава Ирод е тежко болен - това се

но. Тази власт се е наложила в светите земи точно по времето, когато се ражда Христос - истинският цар. Самата дума "Христос" значи "цар" - царят на любовта и правдата, царят на доброто и справедливостта.

Христос се ражда не в Назарет, а във Витлеем по стечение на обстоятелствата. Йосиф и жена му, която очаква дете, отиват от родния си град във Витлеем, за да участват в преброяването на населението. В страннопремницата няма място и Христос се ражда в обора. Разбира се, това е израз на Христовото унижение - унижението Му за този свят. Но, от друга страна, трябва да помним, че става дума за Изтока. Там, както и в Средна Азия, оборът не се възприема като по-низше място. Много често добитъкът се отделя от хората само с една лека преграда. И така, това е място, където е топло, където можеш да се скриеш.

После идват пастирите от полето. Те са първите, които научават радостната вест. Между другото, съвременните ара-

Рождде

Ирод, наречен "Велики", царува от 37 г. пр. Хр. до 4 г. сл. Хр. Той идва на власт не по законен път, а с помощта на римляните. След поражението на Клеопатра и Антоний в битката при Акций през 30 г. пр. Хр. Ирод става предан васал на Август, императора на Рим.

Ирод живее в голям разкош. Строи множество великолепни сгради, в това число театри, украсява Йерусалимския храм. Издига няколко дворци - летни и зимни - в столицата и в Кесария. Народът го мрази, денят на смъртта му впоследствие се чества като празник.

случва в навечерието на неговата кончина. Изведнъж в двореца се чуват крясъци, стон и плач. Иродовият син вика охраната и казва: "Отваряй вратите, баща ми вече е мъртъв." Войникът се оказва много стриктен и изтичва нагоре да разбере какво се е случило. Като научава, че шумът е породен от недоразумение и Ирод е жив, му съобщава думите на неговия син, което струва живота на младежа.

Това е безумието на властта. Както е известно, властта покварява човека, абсолютната власт покварява абсолют-

би бедуини имат традиционен поздрав: когато се ражда първа мъжка рожба, бабата казва на бащата: "Известявам ти голяма радост - роди ти се син." Същите думи чуват пастирите през онази нощ: "Благовестявам ви голяма радост... днес ви се роди в Давидовия град Спасител, Който е Христос Господ" (Лука 2:10-11). И отиват да Му се поклонят.

А мъдреците идват чак след две години, когато се появява звезда. Те идват в Йерусалим, където властва Ирод и навсякъде цари страх и напрежение. Защо точно тук? Според древните свидетелст-

ва по онова време на Изток се е носела мъгла, че именно оттук ще дойде Избавителят на народите. За това пишат Корнелий Тацит в своите "Анали" и други древни автори. Ето защо няма нищо изненадващо, че идват в Йерусалим. Въпросът е: откъде идват? В гръцкия оригинал те не са наречени "мъдрец", а буквално, "магои" - "маги". Това е името на древно персийско племе. От писмените документи е известно, че Ирод е водил преговори с Иран, където на власт е династията на Сасанидите. Ирод е построил път с много крепостни съоръжения и караваните на търговците спокойно са пътували до Персия и обратно. Направил го е за интересите на международната търговия и по политически съображения.

Но представете си: идват в града, където царува Ирод, и питат: "Къде тук се е родил цар?" Знаят, че в момента в двореца се пролива кръв и никой не се е родил. От историческите анали е известно, че мъдреците въз основа на разположението на звездите са прокували гибел на Иродовото семейство. Нагласата пак е същата:

В първите дни след Рождество имаме един тъжен празник - възпоменание за четиринадесетте хиляди младенци, убити във Витлеем. Броят им ни е известен не от Евангелията, а от преданието и, разбира се, е преувеличен. Мисля, че тогава във Витлеем и общият брой на жителите не е достигал тази цифра, едва ли са били две хиляди. В документите не намираме нищо за това събитие.

Кой все пак е заплахата за коронования убиец? Невинното слабо дете в скута на майка си - това е силата на духовната тайна. Бог идва в света, като

Твореца. Тъй като цени и пази свободата на всяка душа, Господ идва в света по начин, благодарение на който човек е свободен да дойде при Него с отворено сърце или да Му обърне гръб.

Нито един автор не е успял да опише точно образа на Христос. С едно изключение - английският писател Клайв Луис. В неговите приказки за вълшебната страна Нарния главният герой е тайнственият лъв Аслан. В приказката е закодирана тайната на християнството. Аслан е жертва за спасението на хората. Когато този огромен лъв се доближава до човека, ноктите му изчезват, той престава да бъде страшен. В действителност е величествен и страховит, а когато героите се обръщат към него, виждат бяло агне на зелено поле. Лъвът се превръща в агне. Но само за да се приближи до човека.

Затова Христос е младенецът в ръцете на майка си. Той идва при нас с въпроса, който е основен в живота ни: "Мога ли да се родя в твоята душа, в твоята къща, в твоето семейство? Мога ли да дойда при теб? Ще ме пуснеш ли?" В това е тайната на Рождеството.

Мисля, че ние приличаме на хората от Витлеем. Те сигурно са гледали изморените Мария и Йосиф и не им е било до тях. Така и на нас - не ни е до Христос. Имаме свои грижи, свое време. А Вечността - ето, тя е тук. Безсмъртното и прекрасното, което можем да просим и да пропуснем.

И за да не стане това, при нас идва празникът Рождество. Идва да ни събуди, за да разберем онова безсмъртно и прекрасно, единствено в живота ни, което му придава смисъл, красота и вечност.

Александър Мен

ство

да ги хванем, да ги убием... Но сега се оказва, че това са чужденци. Според Евангелието от Матей, Ирод ги вика и ги пита кого търсят. Те отговарят, че са видели звезда на изток и идват да се поклонят на Царя. Ирод разпитва кога се е появила звездата и разбира - преди около две години.

Той знае, че някъде се е родил неговият съперник, и го търси. Мъдреците напускат страната, без да му го посочат и Ирод праща войници да избият всички деца до двегодишна възраст.

"смалява" Себе Си. Това е извънредно важен момент в християнството, защото човек действа с насилие, натрапва структури, идеи, лозунги, ред...

Бог идва при нас без насилие, защото всеки от нас е скъпоценност за